

Posudek vedoucí na bakalářskou práci

**Fialová, Nina. Masopustní průvod v Milevsku: Mění se tradice ve zboží? Praha 2018.
Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze, Fakulta humanitních studií.**

Vedoucí: Markéta Zandlová, Ph.D.

Oponentka: Veronika Seidlová, Ph.D.

Nina Fialová si pro svou práci vybrala téma, které se jí osobně velice dotýká. Je z Milevska a s určitými obavami sledovala proměny milevského masopustního průvodu, který dle jejího původního intuitivního pocitu v posledních letech ztrácí mnoho ze své tradiční, autentické podoby a stává se v důsledku přítomnosti stále většího počtu stánků a stovek návštěvníků spíše jakousi komerční atrakcí. Rozhodla se tedy prostřednictvím vlastního kvalitativního výzkumu v Milevsku zjistit, co se to vlastně s masopustním průvodem děje, jejími slovy „kolik jevů se na přehlídce během let jejího působení přidružilo, a jak jsou tyto skutečnosti přijímány všemi, kterých se maškarní přehlídka dotýká. Dále jsem zjišťovala, jak je tato kulturní akce nahlížena pořadateli, účastníky a návštěvníky průvodu, a co přináší obyvatelům města a městu samotnému.“ (s. 7 – 8).

Celá bakalářská práce je v podstatě dekonstrukcí oněch intuitivních východisek, s nimiž Nina do svého tématu vstoupila. V teoretické části se zabývá pojmy „tradice“ a „autenticita“ a ukazuje, že v obou případech se jedná o sociální konstrukty, mnohdy zcela moderní, založené na aktérské představě trvání, původnosti, starobylosti. Přesně toto napětí pak identifikuje i u studovaného masopustního průvodu. Návazně pak upozorňuje na to, že je to mnohdy právě odkaz na (konstruovanou) tradici a autenticitu, co může určité objekty, jevy či aktivity činit pro lidi zajímavými, lákavými a v mnoha případech též ekonomicky zhodnotitelnými. Proto představuje též termín komercializace (inspirované především v mediálních studiích a teoriích managementu) a koncept komodifikace A. Appaduraje, který je tématu práce poněkud přiměřenější a na němž ji nejvíce zajímá „směnný potenciál“ (s. 13) sociálních statků. Prostřednictvím těchto konceptů pak v analytické části nahlíží proměny milevského masopustního průvodu.

Po stránce metodologické autorka postupovala přiměřeně zvolenému tématu: realizovala především polostrukturované rozhovory (15), nestrukturované rozhovory, pozorování během průvodu, analýzu médií (místní noviny) a materiální kultury (Muzeum milevských maškar). Různé techniky sběru dat kombinovala a vzhledem k tomu, že terén zná již od malička, použila (reflektovaně) i své předchozí zkušenosti a znalosti. Právě schopnost reflexe vlastní situovanosti bych ráda ocenila, Nina pracovala citlivě se skutečností, že je místní a

navíc dcerou lokálně známé osoby; kromě toho se jí také během výzkumu podařilo uvědomit si a dobře zpracovat svá předporozumění, možná i předsudky a zjednodušené soudy a nakonec analyzovala vytvořená data citlivě, reflexivně a otevřeně. Dlužno ale přiznat, že na některých místech práce se toto nepodařilo stoprocentně a jsou patrná hodnotící stanoviska autorky, případně poněkud lidovější styl psaní.

Empirickou část otevírá přehled dějin masopustního průvodu, který je zajímavý především tím, že je na něm jasně vidět, že ačkoli se v Milevsku masopustní průvody konají od roku 1862, jejich současná podoba a rozsah se datují až po roce 2006 a souvisí se systematickým úsilím několika osob a podporou akce ze strany města. Autorka popisuje, jak průvod probíhá, jak je financován a kdo z něj případně finančně profituje, jak dochází k jeho institucionalizaci a proč jej lidé navštěvují. Na svém empirickém materiálu ukazuje, jak probíhá proces ustavování tradice, jak je svázán s institucionalizací (místní spolek; zápis na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury ČR) a fixací této tradice prostřednictvím muzejní expozice a jak sami aktéři představu starobylosti současné podoby průvodu internalizují.

Dle mého názoru přesvědčivě argumentuje, že samotná událost plní pro své účastníky mnohé sociální funkce, které nelze v žádném smyslu spojit s konceptem komodifikace: je příležitostí pro utužování a navazování různých sociálních vztahů, prostorem posilování lokální identity (mnohaletý „zvyk“ místních chodit sledovat průvod, na který jsou hrdí), prostředkem reprezentace obce Milevsko atd. Komeracionalizaci a komodifikaci autorka nakonec v této události našla „v zárodcích“. V podstatě se dá říci, že Nina Fialová ukazuje jakýsi přelomový moment, kdy realizace průvodu rozhodně není samotnými aktéry vnímána nebo koncipována jako událost s ekonomickou (směnnou) hodnotou, byť je s ekonomickými aktivitami samozřejmě spojena (stánky, vstupenky, sponzoři, příjezd turistů do obce). Rozbívá tedy svůj původní předpoklad, že přítomnost viditelných obchodních aktivit automaticky znamená komercializaci či komodifikaci, což považuji za největší přínos práce. Současně ale na základě analýzy upozorňuje, že provázanost průvodu s ekonomickými transakcemi a jeho institucionalizace otevírají prostor, v němž může být do budoucna „směnný potenciál“ akce dobře rozvíjen, a tedy může ke komodifikaci dojít.

Při celkovém pohledu na práci mám za to, že v ní chybí názor návštěvníků, kteří jsou úplně zvenčí, tedy těch, kteří nejsou s Milevskem nijak svázáni a přijíždějí prostě za zábavou či poučením. Jejich vnímání události může být jiné a je možné, že by v něm byl „komodifikační“ aspekt patrnější. Realizace vypovídajícího výzkumu mezi těmito návštěvníky by ale byla organizačně a časově náročná a vyžadovala by i jiný výzkumný design.

Nina Fialová svou práci psala se zápalem, s velkou ochotou se učit a rozvíjet své znalosti kvalitativního výzkumu i teorie sociálních věd. Práce ale místy sklouzává k poněkud vypravěčskému, žurnalistickému stylu, některé argumenty nejsou úplně dotažené (např. ne zcela využitý potenciál analýzy místních tiskovin) a analytickým závěrům občas chybí explicitní formulace (např. vztah ochoty lidí k placení vstupného a komodifikace průvodu). Formálně je práce v pořádku, až na drobné překlepy (bohužel i na titulních stránkách práce).

Celkově tedy práci považuji zdařilou, doporučuji ji k obhajobě a vzhledem k výše uvedeným připomínkám ji navrhuji hodnotit známkou velmi dobře.

V Brandýse nad Labem

30. 8. 2018

Markéta Zandlová